

FRA-sajtóközlemény

Bécs/Brüsszel, 2013. március 11.

Az egyenlőtlen bánásmóddal szembeni fokozottabb védelemre van szükség az egészségügyben

Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) új jelentése az egészségügyi ellátásban vizsgálja az egyenlőtlen bánásmódot és azokat a sajátos akadályokat, amelyekkel az emberek a jellemzőik (pl. etnikai származás, nem, kor és fogyatékoság) kombinációja miatt szembesülhetnek. A jelentés megállapítása szerint az ilyen esetekben az érintettek és jogi tanácsadók sokszor nehézségekbe ütköznek, ha „többszörös” ok alapján történő megkülönböztetés miatt fordulnának bírósághoz. Ez vagy a „többszörös” megkülönböztetés fogalmának elégtelen ismertsége miatt, vagy azért lehet, mert az egyetlen konkrét okról szóló panaszokkal jogilag egyszerűbb foglalkozni.

„Ahhoz, hogy alapvető jogaink gyakorlásakor egyforma bánásmódban részesüljünk, a jogszabályoknak és az egészségügyi ellátórendszereknek tükrözniük kell a valódi emberek életének összetettségét” – nyilatkozta Morten Kjaerum, az FRA igazgatója. *„Az embereket például nem csak a nemük jellemzi, hanem a koruk, az etnikai hovatartozásuk vagy a fogyatékoságuk is. A megkülönböztetés elleni törvényeket úgy kell módosítani, hogy a többszörös megkülönböztetés áldozatai ügyüket bíróság elé vihessék. Az egészségügyi személyzetnek megkülönböztetés elleni képzésben is kellene részesülnie, hogy az embereket – akárkiről legyen is szó – a szükségleteik szerint kezeljék.”*

A jelentésből kiderül, hogy:

- **A védelem egyenetlensége és a jogi egyértelműség hiánya** miatt a „többszörös” megkülönböztetés eseteit nehéz bíróság elé vinni. A megkülönböztetés elleni uniós jogszabály az egészségügyben véd ugyan a faji és nemi megkülönböztetéssel szemben, de nem nyújt védelmet az életkor, fogyatékoság vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés ellen. Ráadásul a 27 EU tagállam közül a „többszörös” megkülönböztetést mindössze hat foglalta külön nemzeti törvénybe, sőt, gyakran a meghatározások sem világosak. A „többszörös” megkülönböztetés hatékony kezelése felé fontos első lépés lenne, ha az egészségügyben a megkülönböztetés okától függetlenül egyenlő védelmet lehetne biztosítani a megkülönböztetéssel szemben. Ezzel a kérdéssel foglalkozik a „horizontális irányelv”, az EU szintjén most tárgyalt jogszabály, amely a megkülönböztetéssel szembeni védelmet úgy terjesztené ki a foglalkoztatás területén túlra, hogy a vallás vagy meggyőződés, a fogyatékoság, a kor és a szexuális irányultság mint ok is beletartozzon.
- Az ügyvédek az egészségügyi tárgyú panaszokat gyakran nem megkülönböztetési keresetként nyújtják be, mivel **az orvosi műhibaperekhez képest például a várható kártérítés alacsonyabb**. Ahhoz, hogy a meglévő megkülönböztetés elleni törvények hatékonyan érvényesüljenek, a bíróságoknak a megkülönböztetési ügyekben visszatartó erejű, arányos kártérítést kell megítélniük. Ez jobban motiválná az érintetteket és ügyvédeiket arra, hogy a megkülönböztetési – vagy „többszörös” megkülönböztetéssel járó – ügyeikkel bírósághoz forduljanak.

- Az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítését nehezíti, hogy a panasztétel módjának és helyének **ismertsége alacsony**. A sértettek gyakran nem tudják biztosan, hová fordulhatnak segítségért, mivel a polgárokkal szembeni egyenlő bánásmód biztosítása nem csak az egészségügyi panaszügyi szervek feladata, hanem az egyenlőségi szerveké is, amelyek jellemzően többféle megkülönböztetéssel foglalkoznak. Kevésbé bíznak a meglévő panaszügyi rendszerek hatékonyságában, és attól is félnek, hogy a panasztétel esetleg tovább ronthatja az egészségügyi személyzettől kapott bánásmódot. Az igazságszolgáltatáshoz való jogot nagymértékben javítaná, ha egyetlen egyenlőségi szerv foglalkozna a megkülönböztetés összes területével, ezen belül a „többszörös” megkülönböztetéssel is, és jobban egyeztetne az egészségügyben működő panaszügyi szervekkel.
- Az egészségügyi ellátórendszerek nem mindig veszik figyelembe az **egészségügy felhasználóinak** változó **szükségleteit**. Az egészségügyi ellátórendszerek (nem szándékosan) akadályozhatják az ellátáshoz való hozzáférést, vagy más minőségű ellátásban részesítik azokat, akik egynél több védett tulajdonsággal (például nem, kor, bevándorló státusz vagy egy kisebbségi csoporthoz tartozás) rendelkeznek. A kormányok és az egészségügyi hatóságok ezen a helyzeten azzal tudnak javítani, ha aktívan szorgalmazzák az egészségügyi dolgozóknak szóló, megkülönböztetés elleni képzést, és pozitív intézkedéseket tesznek a „többszörös” megkülönböztetés veszélyének kitett emberek támogatása és bevonása érdekében; ennek eszköze lehet például az információ jobb hozzáférhetősége a nyelvi és közvetítő szolgálatoknak, illetve a tájékoztató tevékenységeknek köszönhetően.
- A **jelenlegi egészségügyi statisztikák** nem alkalmasak arra, hogy a több közös tulajdonsággal rendelkező csoportok által elszenvedett hátrány mértékének felmérését lehetővé tegyék. Az adatok megkönnyítik a bizonyítékokon alapuló, ezáltal hatékonyabb szakpolitikai intézkedések kidolgozását. Fontos, hogy szilárd, összehasonlítható adatokkal szolgáló eszközöket dolgozzanak ki, hogy ezekkel ki lehessen mutatni, hogy a megkülönböztetés különféle okait tekintve milyen mértékű a tényleges hátrány az egészségügyben.

A jelentés áttekinti, hogy jogi szempontból hogyan történik a „többszörös” megkülönböztetés eseteinek kezelése, és megvizsgálja a vonatkozó ítélkezési gyakorlatot, középpontban az egészségügy területével. Azt is körüljárja, hogy az egészségügy felhasználói és a szakemberek hogyan vélekednek az ausztriai, csehországi, olaszországi, svédországi és egyesült királysági egészségügyi ellátórendszerek igénybevétele során a különböző nemű, korú, fogyatékos és etnikai származású embereket érő megkülönböztetésről és „többszörös” megkülönböztetésről, és melyek a tapasztalataik.

A jelentést itt olvashatja el: [Egyenlőtlen ségek és többszörös megkülönböztetés az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésben és az ellátás színvonalában](#)

Kérjük, további információért forduljon hozzánk: media@fra.europa.eu

Tel.: +43 1 580 30 642

Megjegyzések a szerkesztőknek:

- Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) feladata, hogy bizonyítékokon alapuló tanácsadással segítse az uniós és nemzeti szintű döntéshozókat, ezáltal hozzájárulva az alapvető jogokkal kapcsolatos tájékozottabb, célzottabb vitákhoz és szakpolitikákhoz.
- A „többszörös” megkülönböztetés azt jelenti, amikor valakit egynél több okból – nem, kor, etnikai származás, fogyatékoság stb. miatt – ér megkülönböztetés. Egy kórházban szülő

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

roma asszonyt például nem csak nőként és nem csak romaként érhet megkülönböztetés (mert ez nem vonatkozik minden nőre és minden romára). Az őt érő megkülönböztetés ilyenkor a két tulajdonság (roma és nő) kombinációjából eredhet.